

EĞİTİM ve PSİKOLOJİ

- *Eğitim ve Psikoloji İlişkisi*
- *Bilişsel Gelişim Kuramları*
- *Kişilik Gelişimi Kuramları*
- *Öğrenme Kuramları*

GİRİŞ

Eğitim ve Psikoloji birbirinin içine geçmiş ve birbirlerini tamamlayan iki alandır.

Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını ve nedenlerini inceleyen bilim dalıdır.

Eğitim ise, bireylerde belirlenen amaçlar doğrultusunda istenen davranışları ve özellikleri kazandırmak suretiyle, bireylerin gelişimine ve uyumuna katkı yapmaktır.

Eğitim ve Psikoloji İlişkisi

Psikoloji öğrenen ve öğreten olarak bireylerin zayıf ve güçlü yönlerini fark etmelerine ve değerlendirmelerine yardım eder.

Eğitim de, bireye istenen davranışları kazandırarak; onun öğrenmesine, potansiyelini geliştirmesine ve hayata uyum sağlamasına yardımcı olur.

Eğitim psikolojisi daha iyi öğrenmenin gerçekleşmesi için sosyal, gelişimsel ve bireysel farklılıklara ilişkin bulguların eğitim ortamlarında uygulanmasıdır.

Deneme yanılma yoluyla kullanılan öğrenme yöntemleri yerine, bireylerin özellikleri ve çevre şartları dikkate alınarak sistematik çalışmalar sonucunda ortaya konulan yöntemleri ortaya koymaya çalışır.

Bilişsel Gelişim Kuramları

Bilişsel gelişim kuramları iki önemli noktada öğretmenlere yardım eder.

Birincisi, insanın öğrenme sürecinin ve bu sürecin yaşla birlikte nasıl değiştiği konusunda bilgiler sağlamasıdır.

İkincisi, bilişsel gelişim kuramlarının sınıf ortamında öğretme ve öğrenme hakkında yeni bakış açıları kazandırmasıdır.

Zihin Gelişimi Kuramı (Piaget)

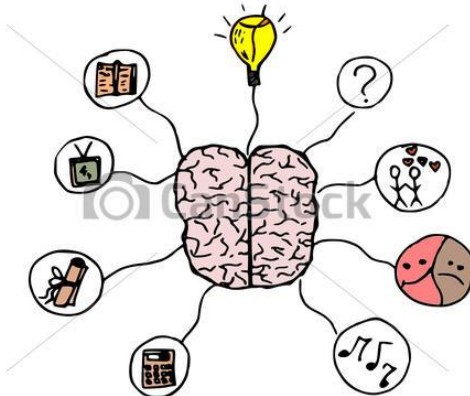
Piaget'e göre zeka, insanların çevrelerinin beklentilerine uyum sağlamalarına izin veren bir bilişsel yeterlilikler setidir.

Bu bilişsel yeterlilikler bilgi yapılarından, bilgi yapılarını elde etmede kullandıkları bilişsel işlevlerinden ve bilişsel işlevlerini düzenleme kapasitesinden oluşur.

Bilişsel yapı için gerekli olan bilgiyi almada kullanılan bazı süreçler vardır. En temel bilgi yapısı şemadır.

Şema, insanların çevresiyle etkileşiminde ve çevresini anlamasında kullanılan örgütlenmiş düşünce ya da davranış kalıplarıdır. Bazı şemalar doğuştan ya da doğumdan hemen sonra oluşsalar da, bazıları yaşantıların bir sonucu olarak gelişirler.

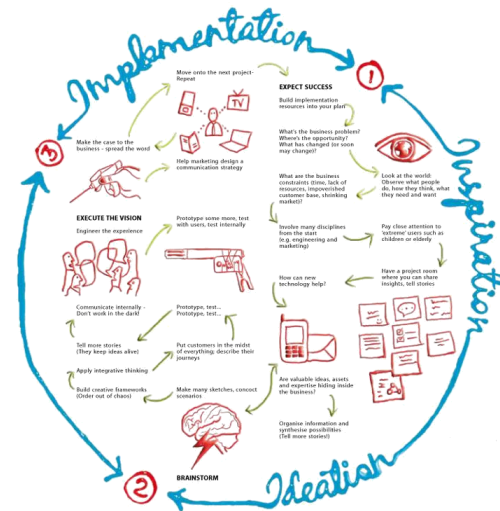

© Can Stock Photo - csp21756708

Bilişsel işlevler: Piaget'e göre insanlar şemalarını oluşturmakta ve geliştirmekte kullandıkları iki bilişsel işlevle doğarlar. Bu işlevler örgütleme ve uymadır.

Örgütleme, organizmanın yapıları daha karmaşık yapılar veya sistemlerle birleştirme eğilimidir. Örneğin, çocuklar kuşlarla ilgili şemasını uçabilen diğer bütün hayvan şemalarıyla birleştirebilir.

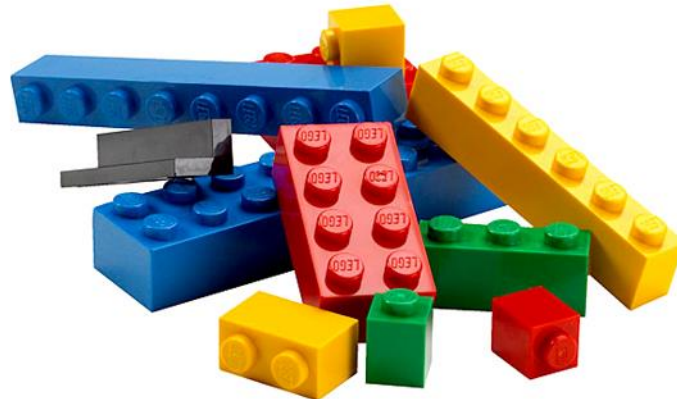
Uyma, çevreye uyum sağlamada yeni bir şema oluşturulmasıdır. Uyma özümleme ve uyum adı verilen iki alt süreçten oluşur.

Özümleme, çevresel olayları var olan şemalarla açıklamaya çalışmadır. Örneğin, emen bebek, bir süre sonra başparmağını emmeyi keşfediyor. Yeni nesneyi, yani başparmağını emme şemasının içine yerleştiriyor.

Uyum, yaşantının mevcut şemanın yapısını değiştirmesidir. Diğer bir anlatımla, var olan şemanın yeni ortama uyarlanıp, yeni bir şema üretilmesidir.

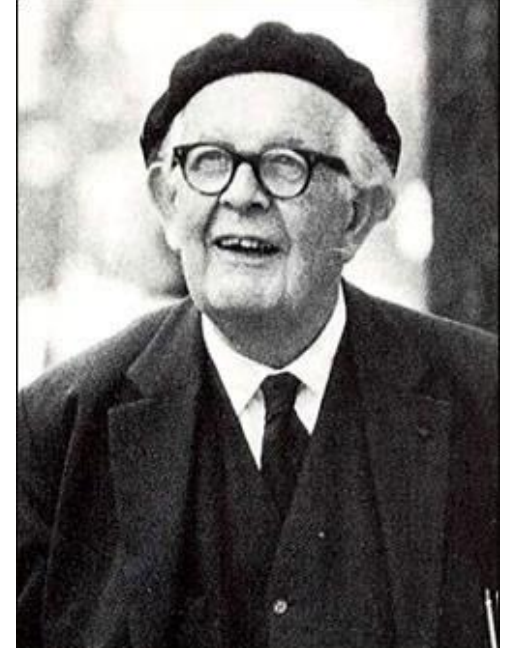
Örneğin, bebek battaniyesini ya da bir oyuncuğını da emmeğe çalışıyor ama bunun diğerlerine benzemediğini fark ediyor ve şemayı değiştiriyor.

Piaget'in Zihin Gelişim Dönemleri

Zihin gelişimi dört dönemden oluşmaktadır. Her bir dönemde kazanılması gereken bazı yeterlilikler vardır. Bu dönemlerden bütün çocuklar geçer, fakat zaman açısından bazı farklılıklar olabilir.

Gelişim dönemleri birbirinin üstüne devam eder. Bir sonraki dönemde bazı bilişsel becerilerin kazanılması için, önceki dönemde bazı becerilerin kazanılmış olması gerekir.

1. Duyu İşlem Dönemi

Bu dönem hayatın ilk iki yılını kapsar. Bu dönemde bebek duyuşsal algıları ve çevresindeki uyarıcılara verdiği motor tepkiler yoluyla yeni düşünce ve şemalar geliştirir.

Örn: Bebeğin oyuncak arabayı itmesi

Bu dönemde görülen davranışlardan biri *Hedefe yönelik* *olmadır*.

Duyu işlem dönemini tamamlamış bir bebek, kendisi bazı davranışlar geliştirerek de amaçlarına ulaşmayı öğrenir.

Bu durum **döngüsel tepkiler*** olarak adlandırılır. Döngüsel tepki, bebeğin çevrede etki yapan bir davranış yaptığında, bunu devamlı tekrarlamasıdır.

*** DÖNGÜSEL TEPKİLER:** Çocuğun rastlantı sonucu bulduğu, zevk aldığı ve başardığı hareketleri sürekli olarak yapmasıdır. Çocuk belirli hareketleri ısrarlı bir şekilde tekrarlar.

- Bebek bu davranışlar ile yeni edindiği bilgi ve davranışı özümleme ve şemalarına yerleştirme için yapılandırmaktadır.

- Döngüsel tepkiler 3 aşamada meydana gelir:

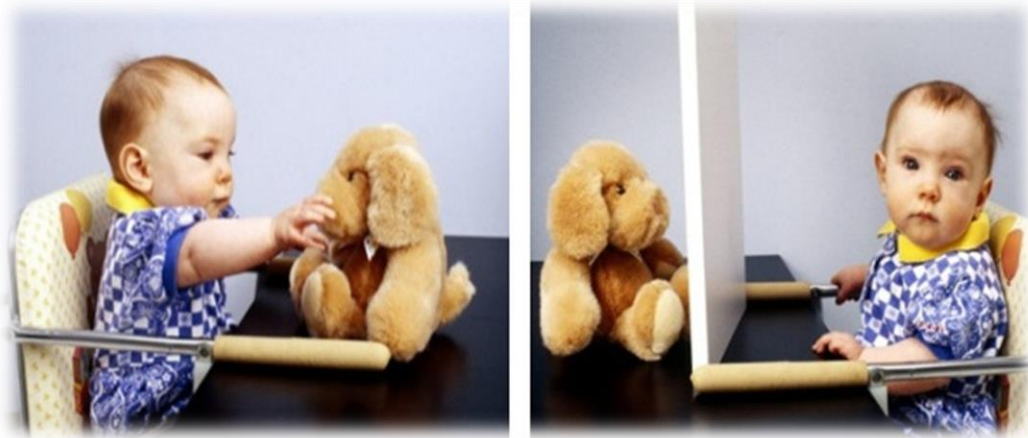
- a) Birinci Döngüsel Tepki(0 – 6 Ay):** Bebeğin başı ve elleri ile yaptığı hareketlerdir. Bu tepkiler bebeğin bedeni üzerinde odaklanmıştır.

- b) İkinci Döngüsellik(6 – 12 Aylar):** Çocuğun tepkisi vücudunun dışındaki nesnelere yönelir. Bebek çevreyi tanımaya yönelik hareketlerde bulunur ve bu hareketleri vücudu ile gerçekleştirir. Bu tepkiler çevre üzerinde odaklanmıştır.

- c) Üçüncü Döngüsellik(12 aydan sonrası):** Çocuk amaçlarına ulaşmak için deneme – yanılma yapar. Keşfetmeye yönelik tepkilerde bulunur. Davranış vücut dışında araçlarla tekrarlanır.

Nesne sürekliliği, nesnelerin bebeğin görüş alanından çıkması durumunda, onların halen var olduğunun farkında olmasıdır. Bebek bir nesne kısmen veya tamamen kaybolursa bile onun nereye gittiğini araştırır.

Piaget'e göre nesne sürekliliği 18-24 aya kadar tamamen kazanılmaz, ancak bazı araştırmalar nesne sürekliliğinin 2-2.5 aylarda var olabildiğini göstermiştir.

2. İşlem Öncesi Dönem

Duyu işlem döneminin sonunda, 2 yaşında başlayıp 6-7 yaşına kadar devam eden bir dönemdir.

Bu dönemde çocukların sembolik düşünce becerilerinde hızlı artışlar vardır ve düşünme biçimleri büyük yaşta çocuklardan ve yetişkinlerden oldukça farklıdır.

Sembolik düşünce, Piaget sembolik düşünmeyi işaretlerle düşünme becerisi olarak açıklar.

Çocuklar yaşantılarını temsil eden zihinsel sembolleri kendileri değiştirebilirler.

Bu durum çocukların ertelenmiş taklit davranışlarında ve sembolik oyunlarında görülmektedir.

Ertelenmiş taklit, model var olmadığı zamanda da modelin davranışının zihinde saklanması ve daha sonra bu davranışın taklit edilebilmesidir.

Örneğin, istediği oyuncacı yere oturup eşinerek aldıran bir çocuğu gören diğer bir çocuk da, daha sonra istediğini aldırma için eşinme davranışını taklit edebilir.

Sembolik oyun, çocukların kendilerini ya da içinde bulundukları ortamda bulunan nesneleri, yaşantılarını ya da çevresindeki varlıkları temsil etmede kullanmasıdır.

Örneğin, beş yaşında bir çocuk bir karton kutunun içine girip, onu kamyon sürüyor gibi hareket ettiriyor.

İşlem Öncesi Dönem Düşüncesinin Özellikleri

İşlem öncesi dönemdeki çocuklar bir mantık geliştirmeden, sezgi ve algıya dayalı olarak hareket ederler.

Piaget'e göre bu durum, çocukların **tersine çevirebilirlik**, **benmerkezcilik** ve **merkezcilik** (odaklanmacılık) konusundaki sınırlılıklarından kaynaklanmaktadır.

Tersine çevirebilirlik, işlem öncesi dönemdeki çocukların tersine çevirme işlemlerini yapamamasıdır.

Örneğin, A, B'den büyük diyen Ahmet, aynı zamanda B A'dan küçüktür diyebilmektedir.

Benmerkezcilik, çocuğun her şeyi kendi bakış açısından görme eğilimini ifade eder.

- 1. Başkasının düşüncesini anlamama*
- 2. Başkasının düşüncesini dikkate almama*

Merkezcilik (odaklanmacılık), işlem öncesi dönemdeki çocukların karmaşık uyarıcılarla karşılaştığında, birçok uyarıcıyı algılamak yerine, tek bir uyarıcıyı algılama eğiliminde olmalarıdır.

Örneğin, aynı miktarda su ve sütün kısa ve uzun bardağa konması

3. Somut İşlemler Dönemi

Bu dönem işlem öncesi dönemin bitiminde, 5-6 yaşlarında başlar ve 12 yaşına kadar belki de daha sonraki yaşlarda da devam eder.

Bu dönemde çocuklar benmerkezci ve odaklanmacı düşünce yapısından kurtulmuştur.

Fiziksel nesnelerin doğasını anlamaya çalışırlar. Korunum, sıralama ve sınıflandırma somut işlemlerin önemli örnekleridir.

Korunum, çocukların niceliğın nesnenin yapısı ve düzeni ile ilişkili olmadığını anlamasıdır. Bir maddenin içinde bulunduğu ortamdan dolayı görünüşü değışebilir, fakat miktarı aynı kalır.

Sıralama, çocuğın nesneleri büyüklüklerine ya da küçüklüklerine göre düzenlemesidir.

Sınıflama, nesneleri benzer özelliklerine göre gruplara ayırmadır.

4. Soyut İşlemler Dönemi

Bu dönem somut işlemler döneminin sonunda başlar ve zihin gelişiminin son dönemidir.

Soyut işlemler nesnelerden çok fikirler üzerinde odaklaşmadır.

Hipotetik ve tümdengelimsel düşünce, mantık önermeleri ve olasılıklı düşünce bu dönemin belirgin özelliklerindendir.

Hipotetik ve tümden gelimsel d    nme, soyut işlemler döneminde kazanılan en önemli değişikliktir. Bu dönemde ergenler hipotezler veya teoriler oluşturabilir ve hipotezleri test edecek sistematik yollar geliştirebilir. **Mantık  n rmeleri** yapabilirler.

Örneğin, bütün kuşlar iki ayaklıdır. Hindi de bir ku tur. Öyleyse hindi de iki ayaklıdır.

Olasılıklı düşünce, ergenlerin mantıksal değerlendirmelerin ötesinde düşünmeleridir. Bu düşünme biçimi, hipotetik durumlarla daha etkili başa çıkmalarına yardımcı olur.

Olasılıklı düşünce, ergenlerin kendilerini yaşadıklarının veya hayal edebildiklerinin ötesine götürür.

Diğer bir anlatımla, eleştirel düşünme özelliğidir.

2. Vygotsky'nin Sosyokültürel Kuramı

Vygotsky'nin kuramındaki temel nokta zihin gelişiminde sosyal ve kültürel çevrenin etkili olmasıdır. İki tip kültürel araç vardır:

Teknik araçlar çevredeki nesnelere göre davranmada kullanılan kültürel araçlardır.

Psikolojik araçlar ya da işaretler düşünce ve davranışlara yol gösteren ya da aracılık eden kültürel araçlardır.

Benmerkezci konuşma, çocukların kendi kendilerine sesli bir şekilde konuşmalarıdır. Yedi yaş civarında benmerkezci konuşma bariz bir şekilde ortaya çıkar.

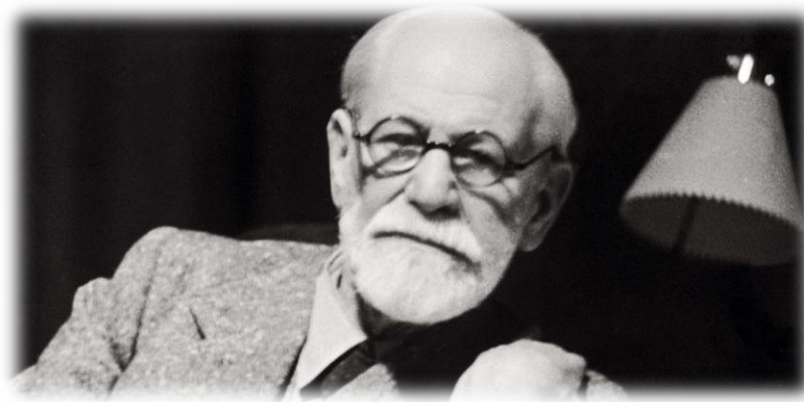
Yakın gelişim alanı, bir çocuğun kendi başına yapabildiği ile kendinden daha bilgili ve becerili bir akranının ya da yetişkinin yardımıyla yapabildiği arasındaki mesafedir.

Kişilik Gelişimi Kuramları

Freud'un Psikoanalitik Kuramı

Freud'a göre, cinsellik insan davranışının temel dürtüsüdür.

Freud bütün hazların cinsel doğasının hayat boyunca kaldığını düşünse de, hazzın şekillerinin değiştiğini belirtmiştir.

Cinsel haz çeşitli evrelerden geçer. Her bir evrede, insanlar o evredeki baskın dürtülerini doyurmaya çalışır.

Çocukluk yıllarında, bireylerin bu evrelerde yaşadığı çatışmalar, zorlanmalar bireyin daha sonraki kişiliğini belirler.

*Hayatın ilk evresi **oral dönem** olarak adlandırılır. Bu dönemde temel haz kaynağı ağızdır. Bebeğin annesini emmekten elde ettiği haz çok önemlidir.

Hayatın ikinci dönemi olan **anal dönem**de çocuk anal kaslarını kontrol etmeyi, yani kakasını ve çişini tutmayı öğrenir.

3 yaş civarında **fallik dönem** başlar. Bu dönemde dikkat genital bölgede odaklaşır ve haz bölgesi genital organlardır. (Oedipus kompleksi).

Kız çocukları erkeklerinki gibi bir cinsel organının olmadığını fark eder (Elektra kompleksi).

*6 yaş civarında tamamlanan fallik dönemi, ergenlik dönemine kadar devam edecek olan **latent dönem** takip eder. cinsel dürtüler bastırılır ve bedenin herhangi bir bölgesi haz kaynağı olmaz.

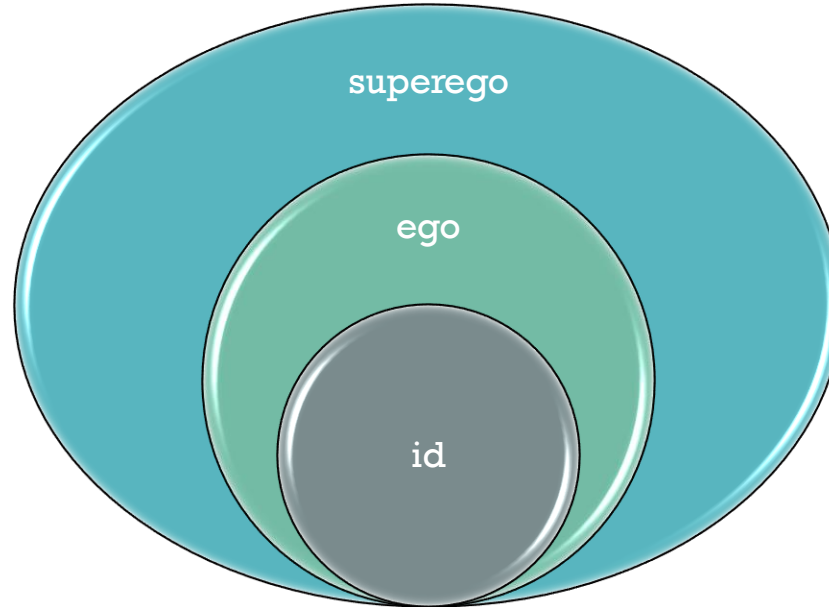
Bir sonraki dönem ise **genital dönem**dir. Ergenlikte oluşan bedensel değişimlerin de etkisiyle, birey gerekli cinsel olgunluğa ulaşır ve bir önceki dönemde bastırılan cinsel dürtüler tekrar ortaya çıkar.

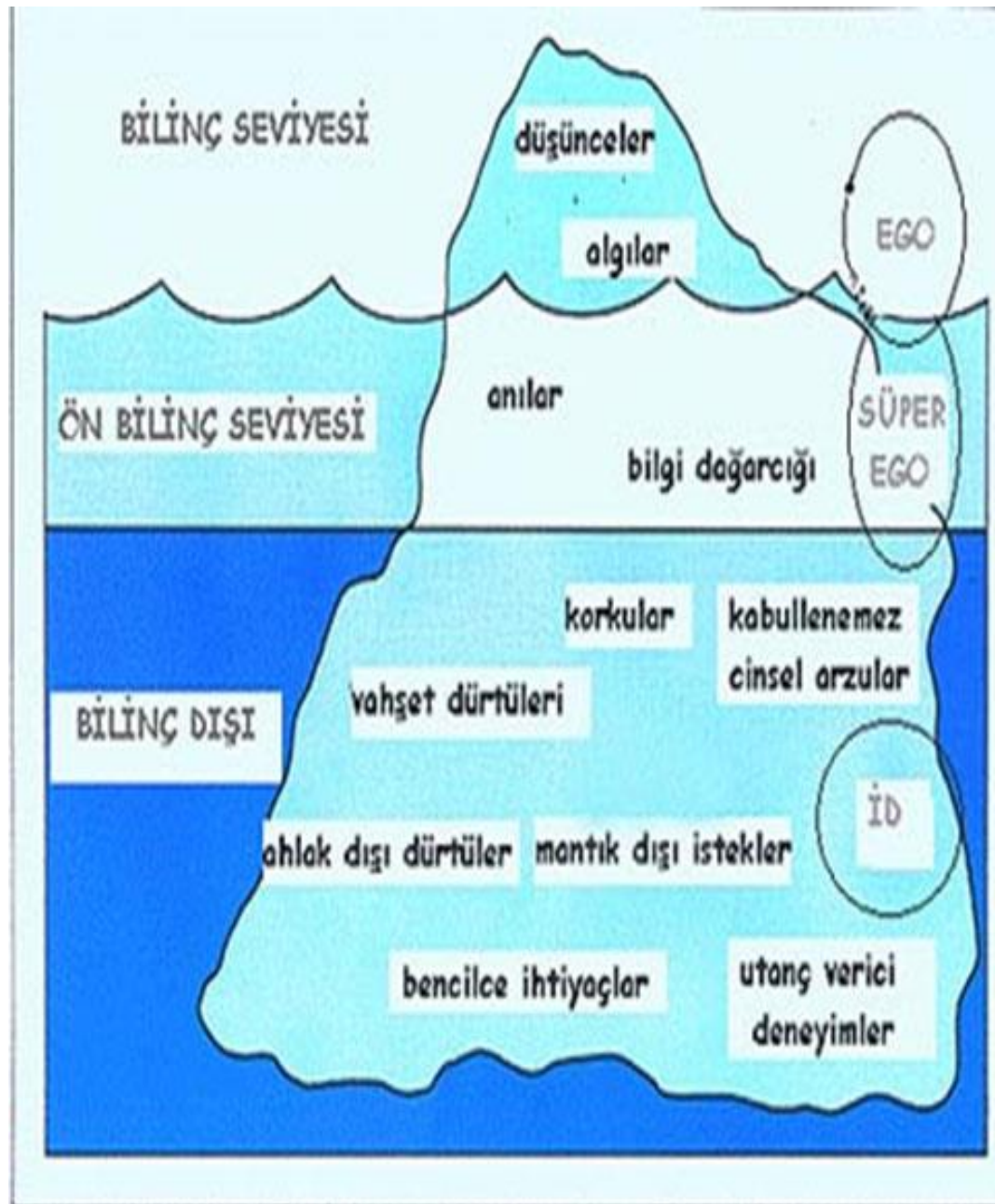
Freud'a göre okulöncesinden başlayarak kişiliğin gelişmesinde bireyin dürtüleri ve davranışları arasında bir denge sağlayan üç ruhsal/zihinsel yapı oluşur. Bunlar id, ego ve superegodur.

İd insanın temel dürtülerini içerir ve ana kaynağı ruhsal enerjidir. Bilinçsizdir, enerjiktir ve sürekli haz elde etmeye yöneliktir.

Ego ise id ve sosyal dünya arasında arabulucudur. Ego, bebeğin bazı şeyleri sadece istemenin dürtüleri tatmin etmek için yeterli olmadığını, bir şeyler yapmak zorunda olduğu gerçeği ile baş etmesi gerektiğini fark etmesi sonucunda devreye girer. Dolayısıyla, egonun görevi mantıklı düşünme, uyum sağlama, algılama ve problem çözme gibi yollarla bireyi korumaktır.

Okul öncesi dönemde şekillenmeye başlayan **superego**, orta çocukluk dönemi boyunca kişilikte en büyük güç olur. Superego baba imajını içinde saklayan, toplum otoritesini temsil eder. Superegonun talepleri, bir taraftan idin enerjisini uygun sınırlar içinde tutmaya çalışan egoyu gerçekler dünyasında kalmaya zorlar.

Erikson'un Psikososyal Kişilik Kuramı

Erikson'a göre insanlar kişilik gelişimi açısından sekiz psikososyal evreden geçer. Her bir evrede çözülmesi gereken krizler yani kritik konular vardır.

Birçok insan bu psikososyal krizleri başarılı bir şekilde çözer, fakat bazı insanlar bu krizleri tamamen çözemezler ve hayatın geri kalanında da onlarla uğraşmaya devam ederler.

ERIK ERIKSON

SOCIAL OPTIMISATION — STAGES —

Erik Erikson studied the developmental stages from infant through elderly, each stage having a different role that comes with that stage in life

ERIKSON PSYCHOSOCIAL STAGES

Evre I. Temel güvene karşı Güvensizlik

Birinci evre, doğumdan başlayarak yaklaşık bir buçuk yaşına kadar devam eder. Bebekliğin amacı dünyada temel güven geliştirmektir. Erikson temel güveni bireyin kendine güven duyması kadar başkalarına da güven duyması olarak tanımlamıştır.

Evre II. Özerkliğe karşı Utanç ve Kuşku

Bir buçuk üç yaş arasındır. Bu yaşlarda çocuklar tamamen başkalarına bağımlı olmak istemezler. Aksine, özerk ve bağımsız olmaya çalışırlar ve bazı şeyleri kendileri yapmaya çalışırlar. Çocuğun güç ve bağımsızlık istekleri çoğu zaman ana babanın istekleriyle çatışır.

Evre III. Girişimcilige karşı Suçluluk

Üç ile altı yaş arasını kapsayan evredir. Üç yaşında, koşmasına, oynamasına, hoplayıp zıplamasına izin veren ana babası, çocukta girişimcilik duygusunu yerleştirir. Yaptıklarından dolayı çocuğu cezalandıran ana babalar da, doğal isteklerinden dolayı suçluluk duygusu yaşamalarına neden olurlar.

Evre IV. alışkanlığa karşı Yetersizlik duygusu

Altı ile on iki yaşlar arasını kapsar. Okulda ve ev dışındaki dünyada başarılı olma alışkanlık duygusunu, kendisi ve yetenekleri hakkında iyi olma duygusunu getirir. Başarısızlık ise, olumsuz benlik algısını ve daha sonraki öğrenmelere engel olabilecek yetersizlik duygusunu oluşturur.

Evre V. Kimlik kazanmaya karşı Rol karmaşası

On iki ile on sekiz yaşları arasını kapsayan bu evrede, ergen kendine “Ben kimim?” sorusunu sorar. Gencin hızla değişen bedeni, bir mesleğe ve geleceği konusunda karar verme zorunluluğu gibi etkenler ergenin kafasında bir takım sorular oluşmasına ve kendine uygun bir psikososyal kimlik bulma çabalarına iter.

Evre VI. Yakınlığa karşı Yalıtılmışlık

Bu evre ilk yetişkinlik dönemini kapsar. Kim olduğuna ve nereye gittiğine karar veren bir genç için bir sonraki aşama hayatını diğer insanlarla paylaşabilmedir. Genç yetişkin arkadaşlıkta, cinsellikte, yarışmada ve işbirliğinde diğer insanlarla güvenli ve yakın ilişkiler kurmaya hazırdır. Bunu başaramazsa, yalıtılmış bir kişi olur.

Evre VII. Üretkenliğe karşı Verimsizlik

Bu evre orta yetişkinlik dönemini içine alır. Erikson'a göre üretkenlik yeni kuşağı oluşturmak ve onlara rehberlik etmektir. Bu evrenin krizi örneğin öğretim gibi farklı üretkenlik ve yaratıcılık yoluyla da başarılı bir şekilde çözülmelidir.

Evre VIII. Benlik bütünlüğüne karşı Umutsuzluk

Son yetişkinlik ya da yaşlılık dönemini kapsayan bu psikososyal gelişim evresinde, insanlar yaşamını gözden geçirir ve hayatının son krizini çözmeye çalışır. Önceki yaşantılarını gözden geçirir; hayatını iyi yaşayıp yaşamadığını, amaçlarına ulaşmış olup olmadığını sorgular.

Rogers'ın Benlik Kuramı

Benlik kuramı kişiliğin temelinin insanın tüm potansiyelini gerçekleştirme isteği olduğunu vurgular.

Tüm potansiyel, bireylerin kendileriyle ve diğerleri ile mükemmel bir uyum içinde yaşama isteğidir. Ancak, potansiyelin tam olarak gerçekleştirilmesi bireyin büyüdüğü ortama, bireyin geçmiş yaşantılarına ve diğerlerinin verdikleri tepkilere bağlıdır.

Maslow'un Kendini Gerçekleştirme Kuramı

Abraham Maslow'a göre, her bireyde iyiye doğru gitme, kendini geliştirme ya da potansiyelini gerçekleştirme isteği vardır. İnsan davranışları amaç yönelimlidir. İnsan doğası özünde iyidir; mutsuz veya nevrotik olduğu zaman bile, çünkü düşüncelerini değiştirerek insanı mutsuz kılan çevredir.

Maslow, insanları güdüleyen, belli bir davranışı yapmaya sevk eden, bir hiyerarşik düzen içinde farklı ihtiyaçlarının olduğundan söz etmiştir.

İhtiyaçlar hiyerarşisinin tabanında temel fizyolojik ihtiyaçlar vardır. Bunu güvenlik ve korunma, ait olma ve sevgi ve saygı ihtiyacı takip eder. En üstte kendini gerçekleştirme ihtiyacı, yani hayatın nihai amacı vardır.

Öğrenme Kuramları

Öğrenme yaklaşımları genel olarak **davranışçı** ve **bilişsel** olarak iki başlık altında incelenir.

Davranışçılar doğrudan gözlenen durumlar üzerinde odaklaşırlar.

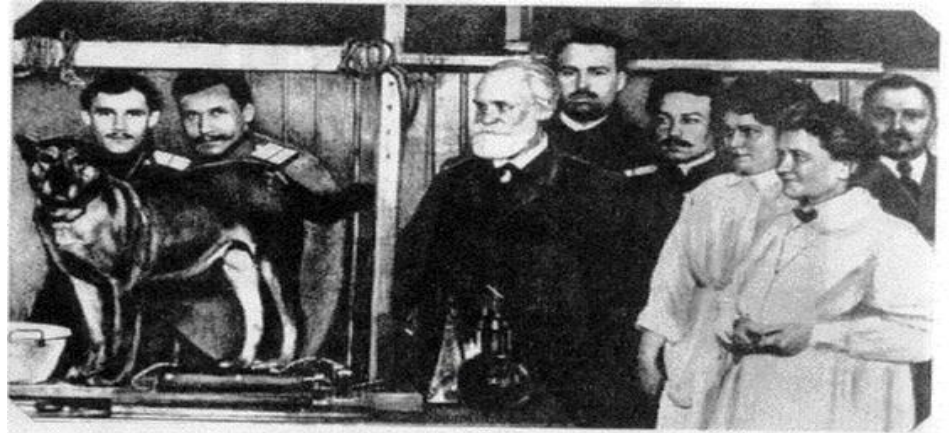
*Psikolojide diğer birçok yaklaşım ise insandaki içsel süreçler üzerinde durmuştur. Beyin, algı, hafıza, kişilik, güdülenme insan davranışını etkileyen içsel yapı ve süreçlerden bazılarıdır.

Davranışçı Kuramlar

Watson, Thorndike, Guthrie, Pavlov ve Skinner yaygın olarak bilinen davranışçı kuramcılardandır.

Ivan P. Pavlov (1849-1936)

Watson ve Thorndike gibi, Pavlov'da davranışı uyarıcılara verilen tepkiler olarak açıklamıştır, fakat diğerlerinden farklı olarak, özellikle fizyolojik refleks davranışlar, köpeklerin salya tepkileri üzerinde durmuştur.

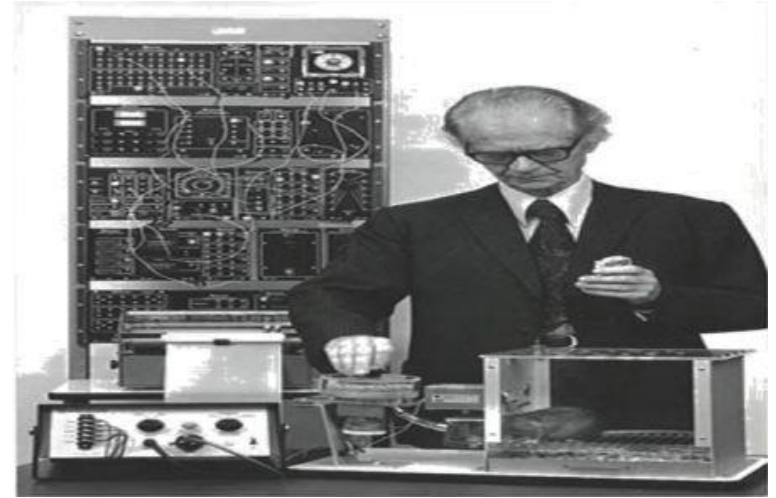
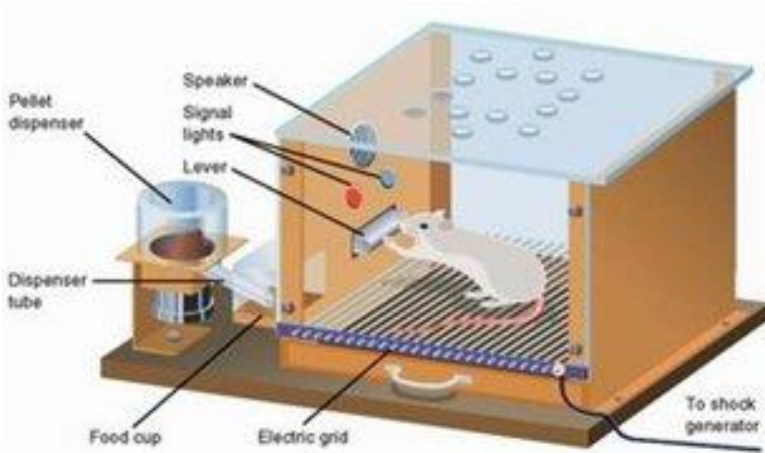
Laboratuarda incelediği köpeğin, daha önceden salya tepkisine neden olmayan bazı uyarıcılara, bu uyarıcıların yiyecekle birlikte verilmesinde salya tepkisi verdiğini tesadüfen gözlemiştir.

Pavlov'un klasik şartlanma kuramına göre, öğrenme şartlı uyarıcılara verilen şartlı tepkilerdir. Örneğin, doktor korkusu bir şartlı öğrenme sonucu oluşur.

Burrhus Frederic Skinner (1904-1990)

Skinner'in programlı öğrenmeye ve davranış terapisine birçok katkısı olmuştur. Pavlov gibi, Skinner de şartlanma konusunda çalışmıştır, ama “Operant Şartlanma” olarak adlandırılan bir kuram geliştirmiştir. Çalışmalarını laboratuarda Skinner Kutusu adını verdiği düzeneğe koyduğu farelerle yapmıştır.

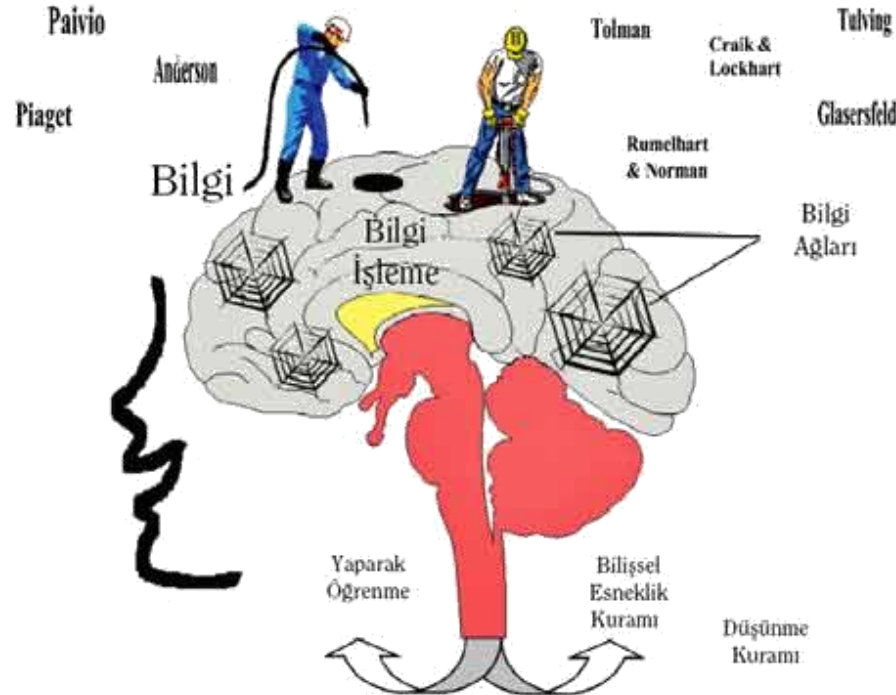
Operant şartlanmada, öğrenme oluşmadan önce istenen tepkinin ortaya çıkması gerekir. Sadece bu tepki verildiğinde ödül ya da pekiştirme verilir.

Dolayısıyla birey ödüllendirilmek için çevrede ya da ortamda bir hareket ya da edim yapmalıdır.

Buna da **edimsel davranış** denir.

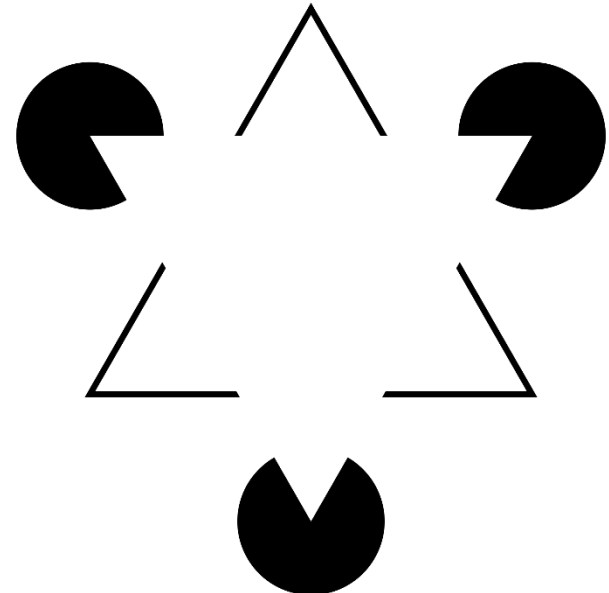
Bilişsel Kuramlar

Davranışçı yaklaşımlara yöneltlen eleştirilerin başında, davranışın sadece bir parçasını gözleyerek ya da analiz ederek, insan ya da hayvanın tepkilerinin tamamını değerlendirmek mümkün değildir eleştirisi gelmektedir. İnsan davranışlarının çok karmaşık olduğu ve bunun basit bir U-T kuramıyla açıklanamayacağı öne sürülmüştür.

Gestalt Yaklaşım

Bilişsel yaklaşımın öncülerinden Wertheimer, davranışı parçalara bölmenin onun anlam bütünlüğünü bozacağını belirtmiştir. Köhler ve Koffka ile birlikte, öğrenmenin daha iyi anlaşılması için algılamamanın incelenmesini vurgulayan **Gestalt Psikoloji** okulunu kurmuştur.

Gestalt psikologların öğrenmeye katkılarından birisi **içgörüye dayalı öğrenme** kavramıdır. İçgörüye dayalı öğrenme bir problemin çözümüyle ilgili aniden ortaya çıkan, benzer durumlara kolayca uygulanabilen ve yeni durumlara transfer edilebilen bir öğrenme türüdür. Köhler içgörüye dayalı öğrenmeyle ilgili maymunlarla çeşitli deneyler yapmıştır.

Bilgiyi İşleme Modeli

Belleğin bilgiyi işleme modelinin iki boyutu vardır. Birisi beyindeki içsel yapılar, diğeri de bu yapılarla ilişkili olan süreçlerdir. Bu bellek süreçleri ise kodlama, depolama ve geri getirmedir.

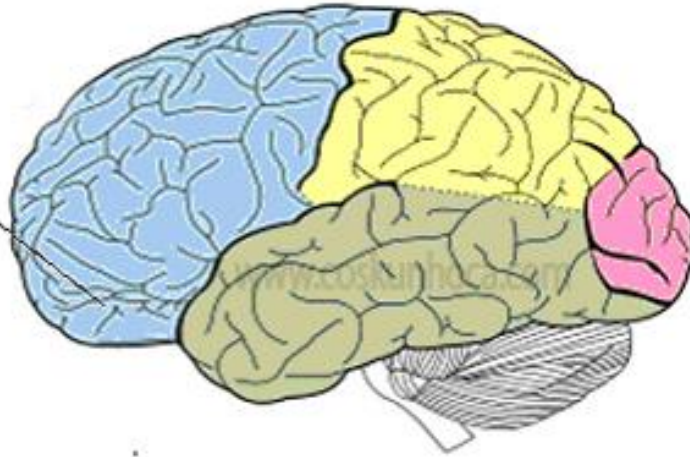
Kodlama: Kodlama bilginin belleğe yerleştirilmesi sürecidir. Çevreden alınan uyarımlar görsel, işitsel, dokunsal, tat ve koku uyaranları şeklinde belleğe yerleştirilir.

Depolama: Depolama üç alanda gerçekleşir. Bunlar duyuşal kayıt, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellektir.

Duyusal kayıt: Çevreden alınan uyarımlar duyu organları vasıtasıyla alınır. Bu arada dikkat ve seçici algı süreçlerinden geçen bilgiler kısa süreli belleğe alınır. Duyusal kayıta bilginin kalış süresi çok kısadır. Örneğin, bir fotoğraf makinesinin flaş ışığını yanıp sönmesi kadar kısa bir süre.

Kısa süreli bellek (İşleyen bellek): Duyusal kayıttan gelen bilgiler kısa süreli belleğe gelir. Burada işlendikten sonra uzun süreli belleğe aktarılır. Kısa süreli bellek sınırlı miktarda bilginin geçici olarak depolandığı yerdir. Bu konuda yapılan birçok çalışmada insanların rastgele sıralanmış numaralardan ortalama altı ile on rakamı hatırladıkları görülmüştür.

Kısa süreli bellek
* Prefrontal korteks

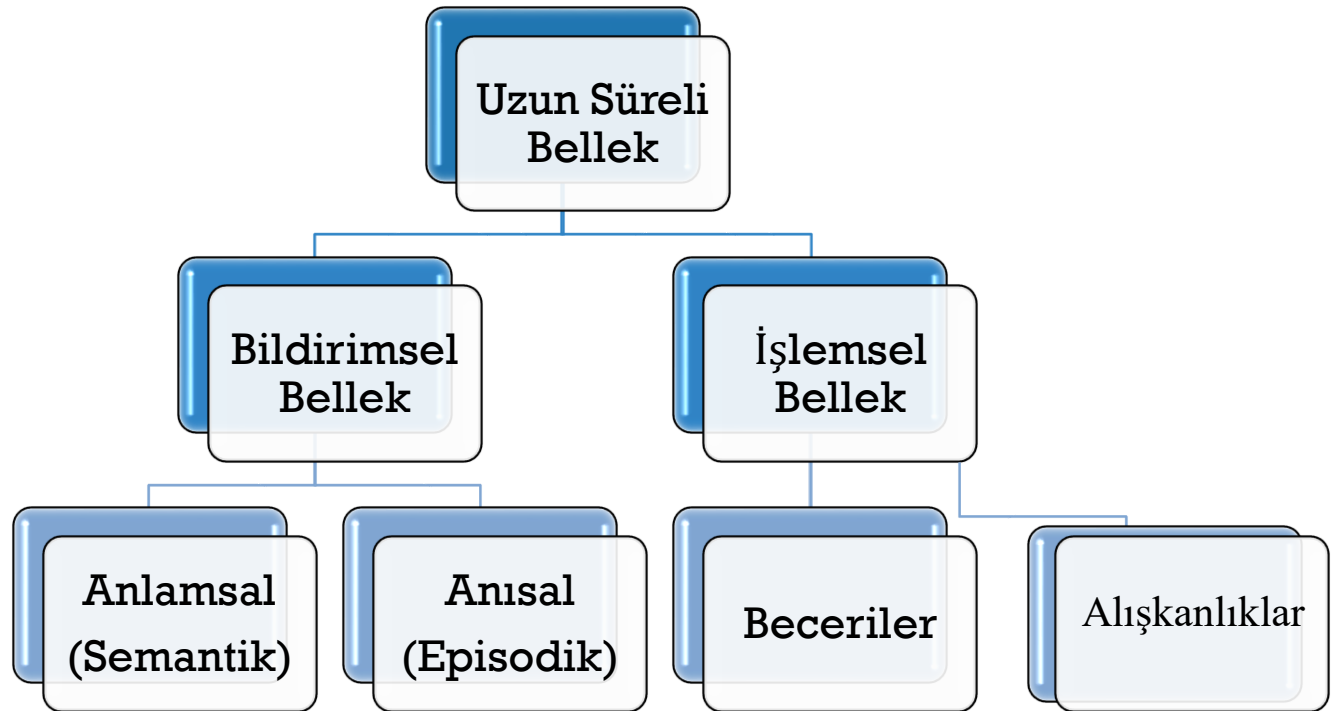

Kısa süreli bellekte bilginin kalış süresi 5-20 saniye arasındadır. Ancak, bu süre kısa gibi görünse de, insan bir cümle okurken veya matematik problemi çözerken kısa süreli belleğin önemi büyüktür. Cümlenin sonuna gelindiğinde, cümlenin başını hatırlama ve cümleyi anlama işleyen bellek sayesinde olur.

Uzun süreli bellek: Uzun süreli bellekte bilgiler imgelerle ve sözel sembollerle depolanır. Bilgi imgelerle depolanırken görüntü, ses, dokunma gibi sözel olmayan bilgi temsilcileriyle; sözel sembollerle depolanırken kelimelerin anlamlarıyla depolanır. Örneğin, bir şiirin ilk satırı hem görsel imge olarak, hem de sözel cümle olarak her iki şekliyle depolanır ve hatırlanabilir.

Uzun süreli belleğin kapasitesi sınırsızdır. Günlük hayatta kullanılan bilginin ne kadar çok olduğu göz önüne alındığında, uzun süreli belleğin çok büyük bir kapasitesinin olduğu ortaya çıkmaktadır. Örneğin, uzun yıllar önce yaşanan bazı şeyleri hatırlıyoruz, hatta bazen nerdeyse bütün detaylarıyla hatırlıyoruz.

Bildirimsel ve İşlemsel bellek: Bildirimsel bellek, okulda öğretilen bilgilerin büyük bir çoğunluğunun yerleştirildiği bellektir. Bildirimsel bellek de iki tür bellekten oluşur. Bunlar anlamsal (semantik) ve anısal (episodik) bellektir.

Anlamsal bellek, bireyin çevresiyle ilgili olarak harfleri, sayıları veya müzik notlarını kullanarak oluşturduğu bilgi ve gerçekleri depoladığı bellek türüdür.

Anısal bellek ise, kişinin hayatındaki belli dönemlerde ya da zamanlarda yaşadığı olayları, durumları depoladığı bellek türüdür.

Daha önceki öğrenmelerin aktif olarak geri getirilmesini gerektirmeyen diğer bir bellek türü de **işlemsel bellektir.**

Bu bellek türü bilinç farkındalığı gerektirmez. Futbol oynamak veya bir müzik aleti çalmak gibi fiziksel beceriler, resimsel çerçeveler veya sözel kalıplar, klasik şartlanma sonucu oluşan öğrenmeler bu bellek türünde saklanır.

Geri getirme (hatırlama) ve Unutma: Geri getirme bilginin bellekten getirilip tekrar işleme alınmasıdır. Bilgi uzun süreli bellekten işleyen belleğe geri getirilir.

Bunun olması için içsel bir uyarıcı olması ya da bireyin bunu istemesi gerekir. Bilgi üç şekilde geri getirilebilir; bunlar hatırlama, tanıma ve yeniden öğrenmedir.

Unutma: Unutma bilginin kısa süreli ya da uzun süreli bellekten geri getirilememesidir. Unutma bilginin tamamen yok olması değildir.

Unutmanın nedeni konusunda ortaya atılan çeşitli görüşler vardır. Kısa süreli bellekte üç tür unutma olduğu belirtilmiştir.

Bunlar **aşırı yüklenme**, **atrofi** veya bozulma ve **yer değiştirme**dir.

Uzun süreli bellekte unutmaya neden olan üç durum; **karışma, beyin dokusunun hasar görmesi ve isteyerek unutmadır.** Karışma bellek problemleri içinde en fazla problem olarak karşılaşılan unutma türüdür.

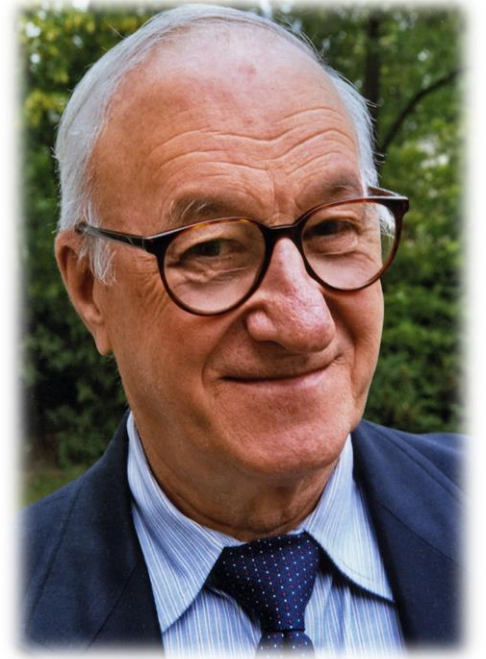
Belirgin olmayan, benzer bilgilerin geri getirilmesi durumlarında görülür.

Örneğin, isimlerin hatırlanmamasında karışmanın etkisi çok görülür.

Sosyal Öğrenme Kuramı

Bandura ve arkadaşları yaptıkları çalışmalar sonunda, öğrenmenin gerçekleşmesi için yapılan davranışın pekiştirilmesi gerekmediğini, insanların sadece başkalarını gözleyerek de öğrenebileceğini öne sürmüşlerdir.

Gözlemcinin yapılan hareketi tekrar etmesine de gerek olmadığını iddia etmişlerdir.

Doğrudan ve dolaylı öğrenme

Öğrenme doğrudan bireyin kendisi tarafından yapılarak ya da başkalarını gözleyerek dolaylı olarak gerçekleşir.

Doğrudan öğrenme bireyin kendi yaptıklarından öğrenmesidir.

Dolaylı öğrenmenin kaynakları ise doğrudan insan ya da çizgi film karakterleri gibi insan olmayan sembolik varlıklar olabilir.

Gözlem yoluyla öğrenme

Gözlem yoluyla öğrenme dört süreci içerir: **dikkat, akılda tutma, üretme ve güdülenme**. İlk süreçte gözlemci yapılan davranışa **dikkat** eder ve davranışı kavrar. **Akılda tutma**, bilişsel olarak modelden alınan bilginin organize edilmesi, kodlanması, tekrar edilmesi ve bellekte depolanmasıdır.

Hastane Sosyal Öğreneme Deneyi;

Üretme, modelden alınan görsel ve sembolik bilgilerin açık davranışlara dönüştürülmesidir.

Güdülenme insanlar sadece önemli gördükleri model davranışlara dikkat ederler, onu akılda tutarlar ve davranışa dönüştürürler. Gözlem yoluyla öğrendikleri her davranışı ortaya koymazlar.

Modelin öğrenme ve uygulama üzerindeki etkileri

Bireyin sahip olduğu özellikler, gelişim durumu, dikkati, algıları, beklentiler, öz yeterlilik algısı, öğrenme yetenek ve kapasitesi gibi özellikler öğrenmeyi etkiler.

Diğer tarafta da, gözlenen modelin saygınlığı ve kapasitesi, gözlenen model davranışının dolaylı sonuçları gibi özellikler vardır.

Dolaylı sonuçlar, gözlemcilere aynı davranışı kendileri de yaptıklarında benzer sonuçların ortaya çıkacağı konusunda bilgi verir.

Bu konuda Bandura, Ross ve Ross tarafından yapılan bir deneyde bir grup çocuğa canlı saldırgan modeller, videoda şiddet içeren modeller ya da çizgi film karakterlerinin yaptığı şiddet içeren film izlettirilmiştir.

Diğer gruba ise, şiddet içermeyen filmler izlettirilmiştir.

Çocuklar bebekle oynarken gözlendiğinde, şiddet içeren filmleri izleyen çocukların daha fazla şiddet davranışları sergiledikleri görülmüştür.

TEŞEKKÜRLER!

Eğitime Giriş

Eğitim ve Hukuk

Giriş

Eğitim ve Hukuk İlişkisi

Demokrasi ve Eğitim

Evrensel Hukuk Metinlerinde Eğitim

Ulusal Hukuk Metinlerinde Eğitim

Diğer Mevzuatta Eğitim

Hukuk Nedir?

Birey, toplum ve devletin hareketlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini; yetkili organlar tarafından usulüne uygun olarak çıkarılan, kamu gücüyle desteklenen, muhatabına genel olarak nasıl davranması yahut nasıl davranmaması gerektiğini gösteren ve bunun için ilgili bütün olasılıkları yürürlükte olan normlarla düzenleyen normatif bir bilimdir.

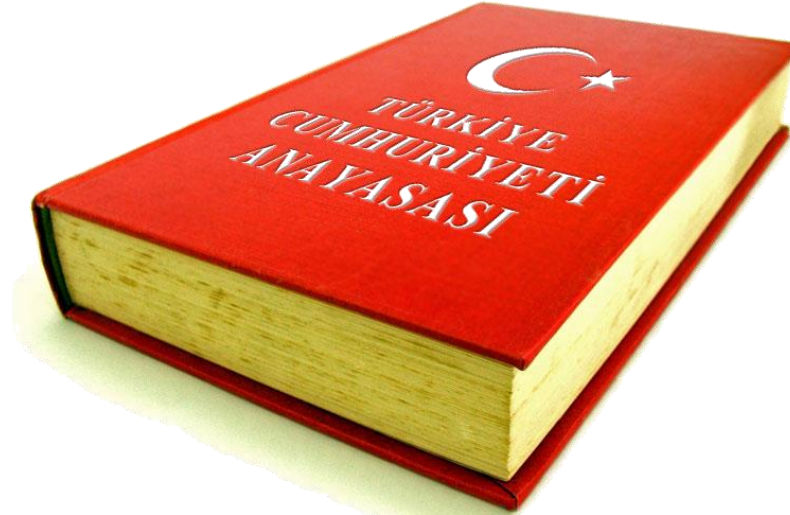
Hukuk, birey-toplum-devlet ilişkilerinde ortak iyilik ve ortak menfaati gözetir.

EĞİTİM VE HUKUK İLİŞKİSİ

Eğitim ile ilgili pek çok düzenleme hukuk metinlerinde yer almakta ve bu metinlerde yer alan esaslara göre uygulamalar yapılmaktadır.

Başlıca hukuksal metinler **anayasa, uluslararası antlaşmalar, kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik** ve diğer düzenleyici idari işlemler olarak bilinmektedir.

Temel Hukuk Kavramları

Anayasa: Ülkenin siyasal ve hukuksal yapılanmasını tanımlayan çerçeve niteliğindeki temel hukuki metindir. Devletin yapısı, yönetim biçimi, devlet organlarının birbiriyle ilişkileri, temel hak ve hürriyetler anayasa ile düzenlenir.

Kanun: Yetkili organ ya da meclis tarafından anayasa ve belirli usullere uygun olarak oluşturulan ve yazılı hale getirilen hukuksal düzenlemelerdir. Kanun teklif etmeye milletvekilleri ve bakanlar kurulu yetkilidir.

Kanun Hükmünde Kararname: Kanun yapma sürecinin uzunluğu nedeniyle acilen yürürlüğe girmesi gereken bazı hukuki kuralların yürütme organı olan hükümet (bakanlar kurulu) tarafından düzenlemesidir.

Tüzük: Kanunların uygulanma biçimini açıklığa kavuşturmak için bakanlar kurulu tarafından kanunlara uygun olarak çıkartılan kurallardır. Cumhurbaşkanı tarafından onaylanır ve kanun gibi yayınlanır.

Temel Hukuk Kavramları

Yönetmelik: Başbakanlık, bakanlık ve diğer kamu tüzel kişilerinin görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasına dönük olarak hazırladıkları ayrıntılı hukuki metinlerdir.

Genelge: kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol gösterici nitelikte olan ve yönetimin uygulama ile ilgili emir ve görüşlerini alt makamlara bildiren metindir.

Yönerge: Herhangi bir konunun uygulanması sırasında izlenecek yol ve yöntemi gösteren ve üst makamlardan alt makamlara iletilen direktifleri içere metindir.

DEMOKRASİ VE EĞİTİM

Tüm üyelerinin eşit şartlarda ve güvenli bir ortamda diğerleriyle etkileşimde bulunduğu bir toplum ideal toplumdur.

Toplumdaki farklı politik, etnik, ekonomik, din, dil, ırk, kimlik, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş gruplarından bireyler arasındaki etkileşimi ve kurumlara erişimi eşit ve güvenli şartlarda sağlayan bir toplum demokratiktir.

DEMOKRASİ VE EĞİTİM

2004 yılında yayımlanan 2564 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında Okul Öğrenci Meclislerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemiştir.

«Cumhuriyetimizin demokrasi ile güçlendirilmesi; öğrencilerimizde yerleşik bir demokrasi kültürünün oluşturulması, hoşgörü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesi, kendi kültürünü özümsemiş, millî ve manevî değerlere bağlı, evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi; öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması; katılımcı olma, iletişim kurabilme, demokratik liderliği benimseyebilme ve kamuoyu oluşturabilme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.»

EVRENSEL HUKUK METİNLERİNDE EĞİTİM

Günümüzde ulaşılabilen en eski hukuk derlemelerinden biri olan, çağdaş hukuk sistemlerine kaynaklık teşkil eden Roma Hukuku'nun temel derlemesi olarak İstanbul'da yazılan *Corpus Iuris Civilis*'te hukuk, adil ve iyi olanı gerçekleştirme sanatı olarak tanımlanır.

Birleşmiş Milletler'in,

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür
Örgütü (UNESCO)'nun,

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım
Fonu (UNICEF)'in,

Avrupa Konseyi'nin ve

Uluslararası tüm toplulukların aldıkları ortak
kararların altına atılan her imza, her karar hukuki bir
nitelik taşır, hukuki belirleyiciliği vardır.

Eğitimle ilgili verilecek her türlü kararda bu türden
üst metinlere uygunluk şartı aranır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Birleşmiş Milletler (BM), İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin önsöz kısmında, BM'ye üye devletlerin eğitim ve öğretim yoluyla Bildirge'de belirtilen haklar ve özgürlükleri genişletme mükellefiyetinden söz edilmektedir.

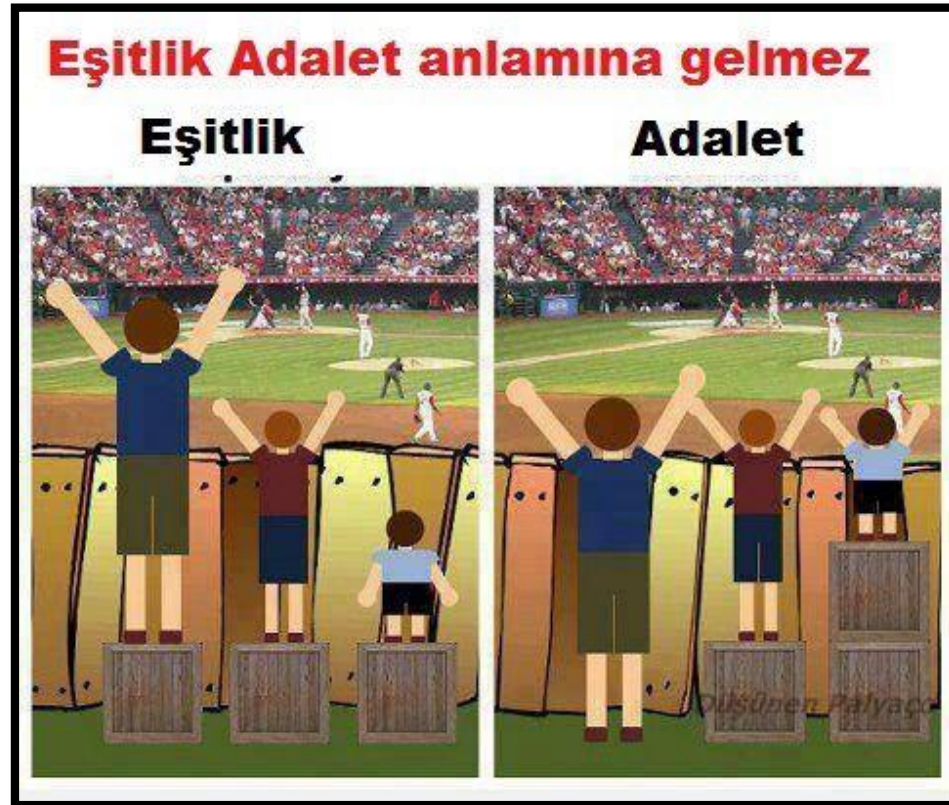
Bildirgenin 26.maddesinde ise eğitim, bir insan hakkı olarak tanımlanarak herkesin **eğitim hakkına** sahip olduğu belirlenmektedir.

Aynı maddede eğitimin, hiç olmazsa ilk ve temel eğitimin parasız olması, ilk eğitimin zorunluluğu, teknik ve mesleki eğitimden herkesin yararlanabilmesi ve yüksek öğretimin ise, başarıya göre, herkese tam bir eşitlikle açık olması ilkelerine yer verilmektedir.

UNESCO ve Eğitim

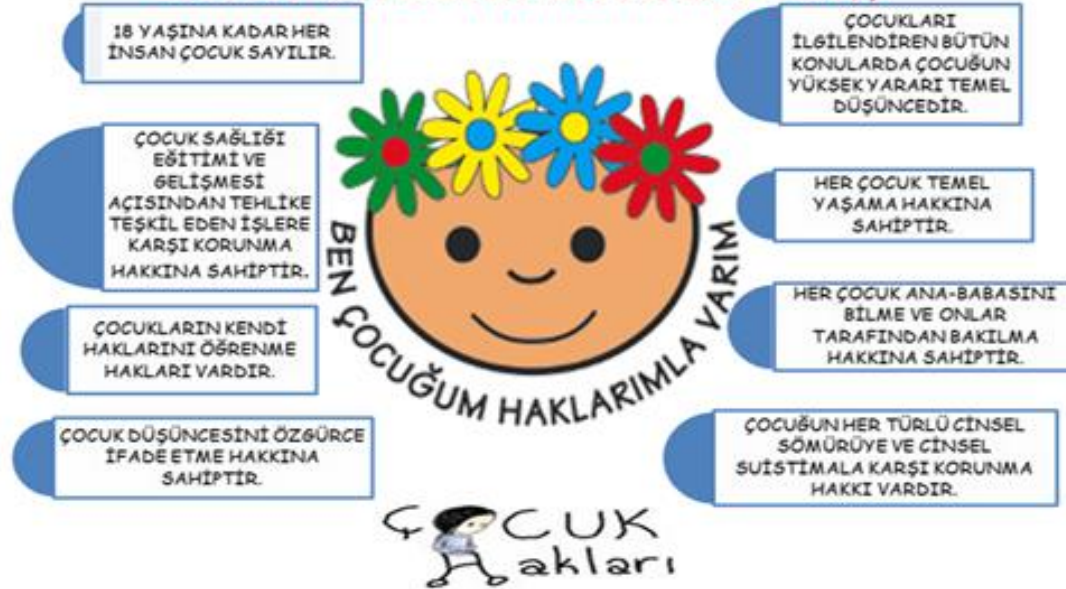
BM UNESCO eğitim, bilim ve kültür alanlarındaki amaçlarını, kendisine ye olan her devlette kurulan Milli Komisyonlar aracılığıyla gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Eğitimde **fırsat eşitliği** ve **eğitim hakkının kullanımı** UNESCO'nun eğitime bakış açısının temelini oluşturmaktadır.

Çocuk Hakları Sözleşmesi(ÇHS)

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi(ÇHS), 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve Türkiye’de dâhil olmak üzere tüm dünyada 142 ülke sözleşmeye taraftır. Sözleşmeyle çocuk haklarının korunması amaçlanmaktadır.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİNDEN BAZI ÖNEMLİ MADDELER;

ÇHS'nin 28 ve 29.maddeleri, çocuğun eğitime ayrılmıştır. 28.maddede çocuğun parasız eğitim hakkını teminat altına alan ve fırsat eşitliği temelinde geliştirilmesini amaçlayan sözleşmeye göre taraf devletler,

- a) İlk öğretimi herkes için zorunlu ve parasız hale getirirler,
- b) Orta öğretim sistemlerinin genel olduğu kadar mesleki nitelikte de olmak üzere çeşitli biçimlerde örgütlenmesini teşvik ederler ve bunların tüm çocuklara açık olmasını sağlarlar ve gerekli durumlarda mali yardım yapılması ve öğretimi parasız kılmak gibi uygun önlemleri alırlar,
- c) Uygun bütün araçları kullanarak, yüksek öğretimi yetenekleri doğrultusunda herkese açık hale getirirler,
- d) Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilebilir hale getirirler,
- e) Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlemler alırlar.

UNICEF ve Eğitim

UNICEF, ocuk haklarına kalıcı etik ilkeler olarak yerleşiklik kazandırmak, çocuklara yönelik davranışları uluslararası standartlara kavuşturmak için çaba gösteren bir Birleşmiş Milletler kurumudur.

Kısa Film: «Bir Parça Tebeşir»

<https://www.youtube.com/watch?v=fkLDGcvfNPY>

UNICEF, çocukların yaşatılması, korunması ve gelişiminin, insanlığın ilerlemesinde içsel, kalkınma açısından evrensel ölçekte geçerli bir zorunluluk olduğu hususunu temel ilke edinen UNICEF, siyasal karar mekanizmalarını ve maddi kaynakları harekete geçirerek, başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm ülkelerin kapasitelerini geliştirmelerine, böylece çocuklara *birinci önceliği* tanıyıp gerek onlara gerekse ailelerine ihtiyaçları olan hizmetleri sağlayabilecek duruma gelmelerine yardımcı olmaktadır

"Democracy must be born
anew within each new
generation..."
John Dewey

Avrupa Konseyi ve Eğitim

Avrupa Konseyi çerçevesinde, eğitimle ilgili olarak çok sayıda antlaşma ve Konsey'in organları olarak gerek Bakanlar Komitesi'nin, gerek Parlamenterler Asamblesi'nin aldığı tavsiye kararları söz konusudur.

Bunların arasında en önemlileri,
Yükseköğretim kurumları arasında eşdeğerliklerin sağlanmasına
ve diploma denkliklerine ilişkin olarak hazırlanan Lisbon Tanıma
Sözleşmesi (1997),

Avrupa İçin Eğitim Tavsiye Kararı (2004),

Okullarda Şiddet Karşıtı Eğitim Tavsiye Kararı (2011) ve

Demokratik Yurttaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Tavsiye Kararı
(2010) olarak sayılabilir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

Avrupa Konseyi bünyesinde imzalanmış bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), eğitim hakkını teminat altına alan ve Anayasamızın 90.maddesi uyarınca iç hukuk kuralı sayılan en önemli metinlerden bir diğeridir.

AİHS’ne göre 1 nolu Protokol’ün 2.maddesinde **eğitim hakkını** *“Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir.”* biçiminde düzenlemektedir.

Türkiye, protokolu onaylarken, eğitim ile ilgili 2. maddesine çekince koyarak, 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu’ndaki ilgili kimi hükümleri saklı tuttuğunu belirtmiştir.

Anayasa

10, 24, 42, 62, 130 ve 131. maddeleri devletin eğitim öğretim ile ilgili görevlerini belirlemektedir

Anayasa;10. Md.

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin **kanun önünde eşittir.**

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Anayasa Md. 24

Herkes, vicdan, **dinî inanç ve kanaat hürriyetine** sahiptir.

Din ve ahlâk eğitim ve öğretimi **Devletin gözetim ve denetimi** altında yapılır. **Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.** Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcisinin talebine bağlıdır.

Anayasa Md. 42:

Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılamaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

Anayasa Md. 42:

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası antlaşma hükümleri saklıdır.

Anayasa Md. 62: Yurtdışındaki vatandaşların eğitimi

Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.

Anayasa Md. 130:

Devlet Üniversiteleri: Kamu tüzel kişiliğine sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Özel Üniversiteler: Kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Madde 131

YÖK: Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek,, için Yükseköğretim Kurulu kurulur.

Üyeler: Kurulun üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.

Eğitimle İlgili Kanunlar

Eğitim sistemimizi düzenleyen mevzuat geniş olmakla birlikte, aşağıda okul yöneticilerini uygulamada doğrudan ilgilendiren kanunlar sıralanmıştır.

430 Sayılı Öğretim Birliği Kanunu

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu

430 Sayılı Öğretim Birliği Kanunu

3 Mart 1924 günü Meclis'te kabul edilen bu kanun ile, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Böylelikle medreseler, tekke ve zaviyeler kapatılmış ve okullar MEB'e devredilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ile;
Anayasa, 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu,
1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile kalkınma
plan ve programları doğrultusunda millî
eğitim hizmetlerini yürütmek üzere, Millî Eğitim
Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve
sorumluluklarını düzenlenmiştir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

Eğitim sistemimizin en temel kanunlarından biri olan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 24 Haziran 1973'te kabul edilmiştir. Kanun eğitim düzenlemeleriyle tüm eğitim sistemine hakim olacak temel amaç ve ilkeleri tanımlamaktadır.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2.maddesine göre, Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri

1. Genellik ve eşitlik
2. Ferdin ve toplumun ihtiyaçları
3. Fırsat ve imkan eşitliği
4. Demokrasi eğitimi
5. Laiklik
6. Planlılık
7. Karma eğitim
8. Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği
9. Bilimsellik
10. Yöneltilme
11. Eğitim hakkı
12. Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği
13. Süreklilik
14. Her yerde eğitim

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

5 Ocak 1961’de kabul edilmiş olup, eğitimin temel işleyişini belirleyen kanundur. İlköğretimin yapısı, teşkilatı, ilköğretimde kimlerin görev yapacağı, okul öncesi eğitim ve öğretim kurumlarıyla ilköğretim okullarının açılma, kapanma ve ara verme zamanları, öğrencilerin okullara nasıl kayıt ve kabul edilecekleri, okula devam konusunda temel ilkeler, okulların arsa ve arazi işleri ile binaları konusunda genel ilkeler, okul yapım ve donatım işleriyle ilköğretimin gelir-gideri ve planlaması konularında çeşitli hükümler içeren bu kanun, okul öncesi eğitim ve öğretim ile ilköğretimin temel yapısını belirlemektedir.

•Kanunun başlıca esasları şunlardır,

“İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.

İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, Devlet okullarında parasızdır.

Madde 3 – (Değişik: 30/3/2012 - 6287/1 md.) *Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter. Türk vatandaşı kız ve erkek çocuklar ilköğrenimlerini resmi veya özel Türk ilköğretim okullarında yapmakla mükelleftir.*

Mecburi öğretim çağında olup da, memleket dışında olmak, oturduğu yerde okul bulunmamak veya sağlık durumu dolayısıyla ilköğretim okuluna devam edemeyen vatandaşlardan özel olarak öğretim görenler, imtihanla ve yaşlarına göre layık oldukları ilköğretim okulu sınıflarına veya mezuniyet imtihanlarına alınırlar.”

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu 4 Kasım 1981’de kabul edilmiştir. Kanunun amacı, yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim - öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemek olarak belirtilmektedir.

Kanun, yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar.

DİĞER HUKUK METİNLERİNDE EĞİTİM

Türkiye'deki bütün eğitim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmasını öngören ve daha sonra çıkarılan kanunlara esas teşkil eden **Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu, Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu, Özel Öğretim Kurumları Kanunu, Mesleki Eğitim Kanunu, Zorunlu İlköğrenim Çağı Dışında Kalmış Okuma-Yazma Bilmeyen Vatandaşların Okur-Yazar Duruma Getirilmesi veya Bunlara İlkokul Düzeyinde Eğitim-Öğretim Yaptırılması Hakkında Kanun** gibi çok sayıda kanun, Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname gibi kararnameler, eğitim alanına ilişkin çok sayıda yönetmelik ve diğer düzenleyici mevzuat bulunmaktadır.